

ti uvěřit? Toho večera jsem poprvé pocítil, že jsem se přiblížil Mariině tajemství. Poprvé jsem ji neviděl na oltáři jako nehybnou voskovou sochu, v lesku a nádheře královny, nýbrž viděl jsem sestru, viděl jsem ji sedět vedle sebe v písku světa, s obnošenými opánky jako mám já a se stejnou únavou v údech jako mám já. Nyní jsem chápal, proč její teta Alžběta, jakmile vyslechla Mariino vyprávění, zvolala: *Blahoslavená jsi, že jsi uvěřila!* (Lk 1,45) Maria, je třeba odvahy, aby se těmto věcem věřilo! Je pro nás těžké věřit tomu, co nám říkáš a dosvědčuješ, že tento Syn není plodem nočního dobrodružství, které bys nechtěla objasňovat.

Ale především pro tebe je to těžké! Blahoslavená jsi, že jsi uvěřila. Je to to největší, co může být řečeno malé chudobné pokorné dívce: přihodí se jí, že hovoří s andělem, tato prostá dívka pokládána za nulu, a uslyší od anděla, že bude mít syna, který bude Svatý a Syn Nejvyššího.

Toho večera v písku, blízko guelta u Issakarussem, jsem se rozhodl zvolit Marii učitelkou víry... Získal jsem s ní živý kontakt. Už nebyla postavou, jíž jsem byl povinován od danou úctou, byla sestrou mého srdce, společnice na cestách, učitelka mé víry. Dneska se cítím jako bratr těch, kteří se nazývají ateisté (a jejích málo), a ještě více těch (a to

jsou mnozí), kteří zápolí s vírou a ještě neznají pravé obrysy problému.

Nyní se tedy budu dívat Marii z Nazareta tiše do očí, nořit se do jejího pohledu, který měl takovou odvalu víry. Bratři a sestry, otevřel jsem vám svoje srdce. Jestliže mně nyní nasloucháte, zastrčte do kapsy růženec. Možná uplynou léta, než se ho naučíte obstojně modlit. Nevadí. Mějte ho připravený. Pomůže vám to. V případě naléhavé modlitby, přijde-li vám mezi prsty, pouze řekněte: Ave Maria, zdrávas Maria.

Po oné události s mladou tuaregskou dívkou, zavražděnou její rodinou kvůli cizoložství, začal jsem stále lépe rozumět Marii z Nazareta. Bylo to, jakoby se náhle stala mojí sestrou. Nebyl jsem na to zvyklý vidět ji tak blízko, tak lidskou a tak křehkou. Mariánský kult mohl sice rozvinout jakýsi nadpřirozený vztah, avšak zadusil její hlas jako ženy, jako tvora, jako sestry, jako učitelky, která mi měla něco říci, docela z blízkosti.

Maria měla ve víře odvalu důvěřovat Bohu nemožností a přenechat mu řešení svých problémů, její víra byla dokonalá.

Jestliže věřit je těžké, nevěřit je jistá smrt. Jestliže doufat proti vši naději je heroické, nedoufat znamená svíravý strach. Jestliže milovat tě stojí krev, nemilovat je peklo.

Věřím, Pane.

Carlo Carretto

– Dej mi svoji víru

Další texty v týdnu

Po: Iz 7,10-14; Lk 1,26-38

Čt: Mal 3,1-4.23-24; Lk 1,57-66

Út: Pís 2,8-14; Lk 1,39-45

Pá: 2 Sam 7,1-5.8b-12.14.16; Lk 1,67-79

St: 1 Sam 1,24-28; Lk 1,46-56

So: Iz 52,7-10; Žid 1,1-6; Jan 1,1-18

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Luke T. Johnson – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina; Meinrad Limbeck – Evangelium sv. Matouše – Malý stuttgartský komentář; Misál na každý den liturgického roku; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz

4. neděle adventní – cyklus A

19. prosince 2010

¹⁸S narozením Ježíše Krista to bylo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena s Josefem. Ale dříve než začali spolu žít, ukázalo se, že počala z Ducha Svatého. ¹⁹Protože její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vydat pohaně, rozhodl se tajně s ní rozejít. ²⁰Když už to chtěl udělat, zjevil se mu ve snu anděl Páně a řekl: „Josefe, synu Davidův, neboj se k sobě vzít svou manželku Marii. Vždyť dítě, které počala, je z Ducha Svatého. ²¹Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš; on totiž spasí svůj lid od hříchů.“ ²²To všechno se stalo, aby se naplnilo, co řekl Pán ústy proroků: ²³„Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Emanuel, to znamená ‚Bůh s námi‘.“ ²⁴Když se Josef probudil ze spánku, udělal, jak mu anděl Páně přikázal: vzal svou ženu k sobě.

Mt 1,18-24

Úvod k meditaci

Anděl ujišťuje ve snu Josefa, že jeho snoubenka Maria očekává dítě díky Božímu zásluhu. Jeho jméno bude Ježíš – to v překladu znamená *Bůh zachraňuje*. Skrze Krista Bůh nabízí záchranu každému člověku. V Ježíši se také naplňuje Izaiášova předpověď: v jeho osobě je Bůh s námi. Vidíme příběh víry u Josefa a u Marie – jaký je můj příběh víry, osobní víry? V čem je mi Josef blízký? V čem Maria? Jak mě tento příběh připravuje na nadcházející vánoční svátky?

Výklad biblického textu

Kontext: Příběh o Ježíšově narození v Mt 1,18-25 lze číst jako pokračování rodokmenu. Zatímco rodokmen (v.1-17) potvrzuje, že Ježíš je prostřednictvím svého zákonného otce Josefa *Synem Davidovým*, příběh o narození (v. 18-24) vysvětluje, jak se stalo, že Ježíš, Syn Boží, počatý skrze Ducha Svatého, je Davidovým Synem. Podle jasných důkazů je ústřední postavou v Matoušově zprávě o Ježíšově narození Josef, zatímco u Lukáše je to Maria. Matouš poté, co prokázal davidovské otcovství skrze Josefa z hlediska práva (Mt 1,1-17), chce nyní v Mt 1,18-25 spojit tento starozákonní způsob pohledu na Ježíše (*Syn Davidův*, proroky předpovídaný) s ranně křesťanským vyznáním, které jde mnohem dál, že totiž Ježíš je *Boží Syn*.

¹⁸**S narozením Ježíše Krista to bylo takto: Jeho matka Maria byla zasnoubena s Josefem:** Vstup do manželství měl podle židovské tradice tři etapy. Nejprve byli budoucí manželé zaslíbeni jeden druhému, když se na tom jejich rodiny dohodly. Poté následovalo veřejné ohlášení a zasnoubení páru. V rabínské tradici byla minimální věková hranice pro muže třináct let a pro ženu dvanáct let a samo zasnoubení bylo věcí domluvy starších příslušníků rodiny. Zasnoubení bylo považováno za závazné a mohlo být zrušeno pouze smrtí nebo z velice vážných důvodů, mezi něž patřilo např. smilstvo. Sexuálně však partneri mohli začít žít až po řádné svatbě.

T ý d e n
s B o ž í m
s l o v e m

1. čtení:
Iz 7,10-14

2. čtení:
Řím 1,1-7

Evangelium:
Mt 1,18-24

Srovnání:
Lk 1,27.35
Lk 1,31
Iz 7,14

Mezi zásunbním obřadem a samotnou svatbou mohl uběhnout rok či několik let. Při čtení Mt 1,18-25 celkem jasně rozpoznáváme, že zásunbní obřad Josefa s Marií se již uskutečnil a že očekávali obřad svatební. Protože byli Josef a Marie zasnoubeni, znamenalo Mariino otěhotnění vážné společenské potíže a ohrožení svatby samotné. Podle židovského občanského zákona měl Josef právo zrušit zasnoubení a židovské úřady ji mohly dokonce nechat ukamennovat. (Gn 22,23-24). Je těžké přesně zjistit, jak přísně byl tento zákon a trest z něj vyplývající uplatňován ve starověkém Izraeli. Můžeme se domnívat, že buď mohl požadovat právě tvrdý postup uvedený v Dt 22,23-27, anebo prostě mohl zvolit obvyklý způsob při rozvodu. Rozvod vlastně sestával z písemného prohlášení podepsaného dvěma svědky, že muž propouští svou ženu a ona že se může nyní vdát za někoho jiného.

dříve než začali spolu žít, ukázalo se, že počala z Ducha Svätého: Když Josef zjistil, že je Marie těhotná, stál před obtížným rozhodnutím. I když věděl, že sňatek s Marií pro něho může být pokořující, poslechl Boha a oženil se s ní. Svým rozhodnutím prokázal čtyři obdivuhodné vlastnosti: 1. zásadovost (1,19), 2. diskretnost a citlivost (1,19), 3. připravenost poslechnout Boha (1,24) a 4. sebekázeň (1,25).

¹⁹ její muž Josef byl spravedlivý a nechtěl ji vydat pohaně: Josef se možná domníval, že má pouze dvě možnosti: tajně Marii propustit – a tím zrušit zasnuby, nebo ji nechat ukamennovat. Bůh však měl třetí možnost – oženit se s ní (1,20-23). Za daných okolností Josefa něco takového ani nenapadlo. Bůh nám však často ukazuje, že máme na výběr více možností, než si myslíme. Ačkoliv Josef vlastně jednal správně, když chtěl zrušit zasnoubení, pouze Bůh mu svými pokyny mohl pomoci udělat to nejlepší rozhodnutí. Než učiníme rozhodnutí, které ovlivní druhé, musíme vždy hledat Boží moudrost.

²⁰ Když už to chtěl udělat, zjevil se mu ve snu anděl Páně: Do Josefova mučivého rozhodování a zmatku zasáhne Bůh prostřednictvím snu a Božího posla – anděla. Podobné situace jsou ve Starém zákoně časté. V mnoha starozákonních případech není jednoduché rozlišit mezi Pánem a Pánovým andělem. Pánův anděl se objevuje v rozhodujících chvílích pro Boží lid a přináší do té či oné situace Boží vůli a tím světlo, řešení. Josef má tedy na základě andělova poselství projít celým svatebním procesem a přivést do svého domu těhotnou nevěstu.

dítě, které počala, je z Ducha svätého: Anděl Josefovi oznámil, že Mariino dítě bylo počato z Ducha svätého a že to bude syn. V tom je zjevena důležitá skutečnost, že v Ježíšovi je spojeno božské s lidským.

²¹ Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš: Ježíš je řecká forma hebrejského Ješua či Ješu, které představuje zkrácenou verzi jména Jehošua. To mělo pravděpodobně původně význam Jahve pomáhá, ale díky hebrejskému kořenu j-š-‘ (zachránit) bylo vykládáno jako *Bůh zachraňuje*. Tento výklad dává Ježíšovo jméno do spojitosti s jeho posláním v Božím plánu.

K tématu

Můj poměr k Marii, Ježíšově Matce, byl pokazen tou romantickou mariánskou úctou, jež před koncilem tropila neplech, a čím byla pompéznější, tím byla prázdnější.

Že Maria je královnou – a jakou královnou! – a že byla tvorem, který nikdy nic nepopletl, putoval nazaretskými ulicemi plný jasně

znalosti věcí, neschopný chybovat a pochybovat – to všechno říká málo člověku, který je dostrašený a namáhavě se vleče pouští víry. Nadnesená stylizace Marie fanatismem *superzbožných*, o něž není v katolickém světě nouze, rozměňuje konečně pravý teologický obsah úcty k těm, jimž nebyla ničím menším

než Boží Matkou a neměla zapotřebí žádná doporučení, aby došla vážnosti. Naprosto stačí opírat se o evangelium. Proto jsem se v těchto posledních desetiletích nedivil, že v mladé generaci láska k Marii vymřela, a že prodavači růženců zavírají krám. Muselo k tomu ovšem dojít.

Jako v mnoha jiných věcech musí být udělán nový začátek. Cožpak jsme také nově nezačali s Bibli, která byla v době mého mládí zakázanou knihou? Nezačali jsme nově s církví, na níž se v minulosti nahlíželo jako na klerikální pyramidu, zatímco koncil ji nazývá jako *Boží lid*, lid na cestě do zaslíbené země? Pro mne měl nový začátek mého vztahu k Marii dramatický podnět.

Bylo to během mého pobytu v poušti. Žil jsem v Hoggaru ve fraternitě Malých bratří Charlese de Foucaulda a vydělával si na chléb jako meteorolog na komunikacích. Práce se mi velice líbila, protože mi kromě živobytí poskytovala možnost žít v prostředí, které jsem hledal: poušť – tedy proto, že mi dovolovala spojovat denní námahu s dlouhým mlčením a modlitbou. Zakrátko jsem se naučil znát Tuaregy, žijící ve stanech, rolníky z oáz, Araby, kteří přišli ze Severu, a Mozabity provozující obchod. Především s Tuaregy jsem se spřátelil, ti stavěli své tábory podél proláklín a na návrších. Když jsem na svých cestách projížděl krajinou, nedal jsem si ujít, abych s nimi po práci nestrávil večer. Při jedné takové příležitosti jsem zakusil něco pozoruhodného.

Náhodou jsem se doslechl, že jedna dívka z tábora byla přislíbena muži z jiného tábora, ale že se ještě nesměla nastěhovat ke svému snoubenci, protože byla velmi mladá. Mimoděk jsem tehdy dal toto sdělení do spojení s místem v Matoušově evangeliu, kde se říká, že Panna Maria byla zasnoubena s Josefem, že však spolu ještě nežili (Mt 1,18).

Když jsem po dvou letech znovu přišel do tohoto tábora, zeptal jsem se jednou, zda

se konala již svatba. Můj partner v debatě se zdál dotčen a následovalo trapné mlčení. Rovněž já jsem mlčel. Nicméně když jsem toho večera bral vodu z *guelta* (skalní nádrž) vzdálené pár stovek metrů od tábora, uviděl jsem tam jednoho služebníka svého hostitele, a tu jsem nemohl přemoci svou zvědavost. Služebník se ostražitě rozhlédl, nicméně měl ke mě jako *marabuta* (v islámu označení pro zasvěceného člověka) velkou důvěru, udělal znamení, jemuž jsem příliš dobře rozuměl: dal ruku na hrdlo a provedl pohyb, kterým Arabové chtějí říci: *Bylo jí proříznuto hrdlo*. A proč? Ještě před svatbou se zjistilo, že byla těhotná a čest rodiny *vyžadovala* tuto oběť. Zachvěl jsem se při pomyslení na děvče, které bylo usmrceno, které nebylo věrné svému budoucímu muži.

Večer při kompletáři – večerní modlitbě – pod saharským nebem jsem si chtěl přečíst Matoušův text o Mariině početí Ježíše. Zazněhl jsem svíci a četl tento text: Mt 1,18-24 (viz výše).

Josef ji nechtěl vydat pohaně a rozhodl se tajně se s ní rozejít. Josef tedy nebyl žádný uduvač a Jáchym, Mariin otec, nesehrál roli konajícího ochránce zákona a nezaobil Marii, jak to žádal Mojžíšův zákon. Vzpomínám si, jako by to bylo dnes. Vcítil jsem Marii velmi blízko u sebe, v písku se choulit malou, slabou, bezmocnou v jejím tak zázračném a přece tak nepochopitelném skutečném těhotenství. Zhasnul jsem svíci. Viděl jsem kolem sebe jiskřit mnoho očí jako oči šakalů, když mají políceno na jehňata. Byly to oči všech obyvatel Nazareta, které vyslidili dívku, nesoucí dítě v lůně, a vyptávali se s celou tíhou podezření, jehož jsou lidé schopni: *Jak jsi přišla k dítěti, ty neslušná holko!* Jaká noc. *Co mám odpovědět? Že Bůh je otcem toho maličkého? Kdo mi uvěří?* Neřeknu nic. Bůh ví. Bůh se postará... Chudá spanilá Maria, malá dívčí matka. Špatně začínáš svoji cestu! Jak se chceš vypořádat s tak mnoha nepřáteli? Kdo